

Metod för fastställande av skäliga anslutningsavgifter för uttag 16-25 A

Energimarknadsinspektionen (Ei) är en myndighet med uppdrag att arbeta för väl fungerande energimarknader.

Det övergripande syftet med vårt arbete är att Sverige ska ha väl fungerande distribution och handel av el, naturgas, fjärrvärme och fjärrkyla. Vi ska också ta tillvara kundernas intressen och stärka deras ställning på marknaderna.

Konkret innebär det att vi har tillsyn över att företagen följer regelverken. Vi har också ansvar för att utveckla spelreglerna och informera kunderna om vad som gäller. Vi reglerar villkoren för de monopolföretag som driver elnät och naturgasnät och har tillsyn över företagen på de konkurrensutsatta energimarknaderna.

Energimarknaderna behöver spelregler – vi ser till att de följs

Ver.nr	Datum	Ansvarig	Ändringar
2	2015-07-08	Sara Sundberg	Förtydliganden i avsnitt 3.1 samt allmän språkgenomgång
3	2017-03-31	Sara Sundberg	Justering av meterbaserad avgift för avstånd över 600 meter. Ändringarna sker som en följd av de domar ¹ från Förvaltningsrätten som inte godkänner de avdrag från EBR som tidigare gjorts.
4	2017-09-19	Daniel Norstedt	Borttagning av delningsprinciper. Som en följd av domar ² från Förvaltningsrätten där de generella delningar som tidigare tillämpats i metoden underkänts tar Ei tills vidare bort dessa. Följden blir att de meterbaserade beloppen över 600 meter ändras då dessa inte längre delas schablonartat.
5	2019-03-08	Karima Björk	Uppdatering av värden som ligger till grund för schablonmetoden. Omflyttning, uppdatering och allmän översyn av texter.
6	2019-11-28	Karima Björk	Uppdatering av värden som ligger till grund för schablonmetoden.
7	2020-12-03	Karin Alvehag	Uppdatering av värden som ligger till grund för schablonmetoden.
8	2021-11-19	Karin Alvehag	Uppdatering av värden som ligger till grund för schablonmetoden.
9	2022-11-25	Karin Alvehag	Uppdatering av värden som ligger till grund för schablonmetoden. Ändring i avsnitt om legala förutsättning som följd av uppdatering av ellagen.
10	2023-12-01	Karin Alvehag	Uppdatering av värden som ligger till grund för schablonmetoden.

¹ Se exempelvis Förvaltningsrätten i Linköping mål nr 4921-16 och mål nr 3993-16

²Se exempelvis Förvaltningsrätten i Linköping mål nr 7684-16

Sammanfattning

Ei fastställer i denna promemoria en metod för att beräkna den högsta skäligen anslutningsavgiften för anslutningar till elnätet avseende en säkringsstorlek om 16–25 A.

Ei tillämpar schablonmetoden vid prövning av anslutningar av elektriska anläggningar som befinner sig 0–1 800 meter fågelvägen från anslutningspunkten i befintligt nät. För avstånd upp till och med 600 meter baseras schablonmetoden på nätföretagens genomsnittliga kostnader. Dessa har Ei tagit fram genom en enkätundersökning genomförd av Statistiska Centralbyrån. För avstånd från 600 till 1 800 meter grundar sig kostnaderna på EBR-katalogen.³ Ei använder inte någon schablonmetod för anslutningar över 1 800 meter utan gör då en individuell bedömning i varje enskilt fall.

Ei uppdaterar kostnaderna i schablonmetoden varje år. Detta sker genom att kostnaderna indexeras för att på så sätt följa den generella kostnadsutvecklingen för de delar som ingår i en anslutning. De uppdaterade värdena tillämpas för offerter som skrivs från och med den 1 januari året efter det att det nya indexvärdet publicerats.⁴

Schablonmetoden är uppdelad enligt följande.

- Anslutningsavgiften upp till 200 meter är densamma för alla kunder inom detta intervall.
- Anslutningsavgiften inom 200–600 meter utgår från avgiften inom 0–200 meter och därefter tillkommer en meteravgift för den del av ledningen som överstiger 200 meter.
- Anslutningsavgiften inom 600–1 200 meter utgår ifrån anslutningsavgiften för 600 meter och därefter tillkommer en meteravgift för den del av ledningen som överstiger 600 meter.
- Anslutningsavgiften inom 1 200–1 800 meter utgår från anslutningsavgiften för 1 200 meter och därefter tillkommer en meteravgift för den del av ledningen som överstiger 1 200 meter.

³ Se angående EBR-katalogen i avsnitt 1.3

⁴ Se mer angående indexering i Kapitel 5 Indexering

Det är alltså alltid den högsta skäligen anslutningsavgiften i föregående intervall som används som en grundavgift i nästa intervall. Grundavgiften kompletteras med en meteravgift för resterande ledningslängd.

Tabell:2024 års anslutningsavgifter inom olika intervall

Avstånd till närmaste anslutningspunkt (fågelvägen)	Avgift (belopp exklusive moms)
0-200 meter	40 000 kr
200-600 meter	40 000 kr + 342 kr/meter
600-1 200 meter	176 800 kr + 810 kr/meter
1 200-1 800 meter	662 800 kr + 475 kr/meter

Innehåll

1	Bakgrund	7
1.1	Legala förutsättningar	7
1.2	Tillämpning av schablon	9
1.3	EBR-katalogen	9
2	Schablon för prövning av anslutningsavgifter 0–600 meter.....	10
2.1	Beräkningsunderlag.....	10
2.2	Schablonmetod för avstånd 0–200 meter	11
2.3	Schablonmetod för avstånd 200–600 meter	12
3	Schablon för prövning av anslutningsavgifter 600–1 800 meter.....	13
3.1	Schablonmetod för avstånd 600–1 200 meter	13
3.2	Schablonmetod för avstånd 1 200–1 800 meter	14
4	Delningsprinciper	16
5	Indexering – uppdatering av skäliga avgifter	17
5.1	Skäliga avgifter 2024 och historiska värden	17
6	Metod för avstånd över 1 800 meter.....	19

1 Bakgrund

Anslutningskostnaden för samma anslutningslängd kan variera inom ett nätkoncessionsområde och mellan olika nätkoncessionshavare beroende på olika objektiva förhållanden, främst bebyggelsens struktur och markförhållanden. Nätföretaget har fått tillstånd från Ei att inom sin nätkoncession för område förlägga lokalnät utifrån områdets specifika behov och förutsättningar, det är alltså nätföretaget som avgör hur ledningar ska förläggas för att bilda ett rationellt nät. Nätföretagen bestämmer själva sina priser för anslutningsavgifter. De behöver alltså inte tillämpa den av Ei framtagna metoden.

Kunder som anser att avgiften för anslutning till elnätet är för hög kan få den prövad av Ei. Vid en sådan prövning använder sig Ei av den framtagna schablonmetoden. Så länge som anslutningsavgiften nätföretaget tar ut inte överstiger den av Ei beräknade högsta skäliga avgiften i schablonmetoden ifrågasätter inte Ei att avgiften är skälig.

Ei har, sedan den 18 februari 2010, använt sig av en schablonmetod för bedömning av anslutningsavgifter. Med anledning av en dom den 13 maj 2013 i Förvaltningsrätten i Linköping har Ei anpassat, vidareutvecklat och ändrat schablonmetoden enligt vad som anges nedan. Schablonmetoden har också vidareutvecklats genom att en uppdatering av metoden avseende kostnadsutveckling genomförs årligen utifrån EBR-index. De eventuella ändringar som görs vid uppdateringarna kommer att börja tillämpas för offerter som skrivs från och med den 1 januari året efter att det nya indexvärdet publicerats. För år 2019 tillämpas de uppdaterade värdena dock på offerter skrivna från och med den 1 april 2019.

1.1 Legala förutsättningar

Enligt 4 kap. 1 § ellagen (1997:857) ska den som har nätkoncession på objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt skäliga villkor ansluta en elektrisk anläggning till ledningen eller ledningsnätet. Tvister om nätkoncessionshavarens skyldigheter prövas av Ei. 4 kap. 2 § ellagen anger att avsteg från anslutningsskyldigheten får göras om det saknas ledig kapacitet och inte finns förutsättningar att åtgärda kapacitetsbristen på ett samhällsekonomiskt motiverat sätt utan att förstärka ledningen eller om det finns andra särskilda skäl.

Nätmyndigheten, dvs. Ei, ska ta upp en tvist om vilka skyldigheter nätkoncessionshavaren har enligt 4 kap. 1 §.

En tvist ska dock inte prövas om ansökan om prövning kommit in till myndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda parten. Detta enligt 4 kap. 13 § ellagen.

Enligt 4 kap. 10 § ska en avgift för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät utformas så att nätkoncessionshavarens skäligena kostnader för anslutningen täcks. Anslutningspunktens geografiska läge och den avtalade effekten i anslutningspunkten ska särskilt beaktas.

En anslutningsavgift ska enligt ellagens förarbeten motsvara de faktiska kundspecifika kostnaderna för anslutningen.⁵ Vidare framgår det av förarbetena att konsumenternas intresse av låga och stabila avgifter ska vara utgångspunkten vid bedömning av vad som är en skälig anslutningsavgift.⁶ Anslutningsavgiften ska även vara sakligt motiverad och enskilda ska inte särbehandlas utifrån ovidkommande faktorer. Prisdifferens får ske mellan olika kundkategorier om det är motiverat ur kostnadssynpunkt men en grupp får inte gynnas på en annan grupps bekostnad.

Av förarbetena framgår att av uttrycket ”skäliga kostnader” i 4 kap. 10 § ellagen följer att avgiften inte med automatik behöver täcka nätföretagets faktiska kostnader för anslutningen. Exempel på situationer där kunden endast ska ersätta en skälig kostnad, som är mindre än den faktiska kostnaden, är att nätföretaget i samband med anslutningen har förstärkt nätet på ett sätt som inte direkt kommer kunden till godo, har använt dyrare material än nödvändigt eller inte har dragit en ledning på det för den anslutande kunden lämpligaste sättet.⁷ Av praxis framgår bland annat att konsumentintresset av låga avgifter måste vägas mot att nätkoncessionshavaren får täckning för sina kostnader.⁸

⁵ Prop. 1993/94:162 s. 58 och 157

⁶ Prop. 1996/97:136 s. 149

⁷ Prop. 2008/09:141 s. 99

⁸ Kammarrätten i Stockholm, mål nr 5957-019, 4592-05 och 4686-05

1.2 Tillämpning av schablon

Ei har sedan flera år tillbaka tillämpat en schablon vid bestämmande av skälig anslutningsavgift. Tillämpning av schablon har också godkänts av Kammarrätten i Stockholm. Kammarrätten i Stockholm har funnit att det är lämpligt att i största möjligaste mån använda schablonbelopp vid fastställande av anslutningsavgift. Avsikten med att använda schablonbelopp vid fastställande av anslutningsavgifter är att detta ska främja de bakomliggande syftena med en enkel och snabb men framför allt förutsägbar handläggning av ärendena. Ett schablonsystem innebär till sin natur att de faktiska kostnaderna i vissa fall kan komma att understiga schablonen medan kostnaderna i andra fall kan komma att överstiga schablonen. Totalt sett ska dock schablonen ge kostnadstäckning för nätkoncessionshavaren.⁹

1.3 EBR-katalogen

EBR är ett system för planering, byggnation och underhåll av eldistributionsanläggningar som tas fram av branschorganisationen Energiföretagen Sverige. Systemet är allmänt godtaget av elnätbranschen och Ei har även i en tidigare utredning¹⁰, som utfördes i samband med genomförd tillsyn, verifierat att uppgifterna i katalogen stämmer väl överens med de faktiska kostnaderna. Kammarrätten har i ett flertal domar konstaterat att EBR är ett lämpligt verktyg för att bedöma skäligheten i nätföretagens kostnader.

⁹ Kammarrätten i Stockholm mål nr 18-01, 5957-03, 4592-05, 262-07, 4686-05, 5975-03

¹⁰ EIPM 2010:11 Normvärden – För anläggningar med spänning upp till och med 24 kV

2 Schablon för prövning av anslutningsavgifter 0–600 meter

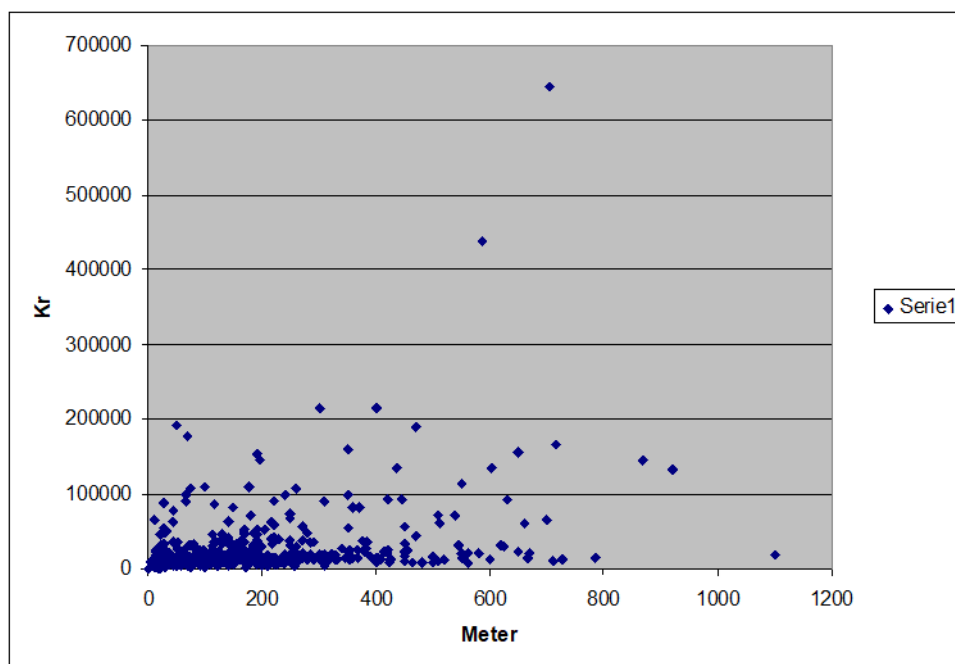
2.1 Beräkningsunderlag

Ei har tagit fram en högsta skälig anslutningsavgift för avstånden 0–200 meter och 200–600 meter utifrån underlag från Statistiska Centralbyrån och utifrån underlag från Ei:s ineliggande ärenden enligt vad som beskrivs nedan. Kapitlet anger de värden som ursprungligen räknades ut. För aktuella, uppdaterade värden, se kapitel 5.

2.1.1 Underlag från Statistiska Centralbyrån

I juni 2009 genomförde Statistiska Centralbyrån, på uppdrag av Ei, en omfattande enkätundersökning hos samtliga elnätsföretag i Sverige. Undersökningen genomfördes i syfte att få underlag för att beräkna en genomsnittskostnad för olika anslutningar. Elnätsföretagets faktiska kostnader, inte debiterade avgifter, för ett antal utförda anslutningar avseende perioden 2006–2008 har samlats in och resultatet illustreras i nedanstående diagram. Av diagrammen framgår att det är relativt korta avstånd för de flesta anslutningarna.

Figur 1: Anslutningskostnad i relation till fågelvägsavstånd till närmaste befintliga transformatorstation

2.1.2 Underlag från ineliggande ärenden

Ei har i december 2008 gått igenom 189 ineliggande ärenden och sammanställt uppgifter om bland annat anslutningsavgift, faktiskt ledningslängd till anslutningspunkten och ledningslängden mätt fågelvägen till anslutningspunkten. De uppgifter som sammanställdes i dessa ärenden användes sedan vid 2013 års omarbetning av metoden för att kunna avgöra fågelvägsavstånd i förhållande till faktisk ledningslängd mellan anslutningspunkt i befintligt nät och den anläggning som ska anslutas.

2.2 Schablonmetod för avstånd 0–200 meter

Som det visats i diagram ovan sker en stor del av anslutningarna på relativt korta avstånd. Det stora antalet anslutningar på korta avstånd gör att Ei anser att det är lämpligt att införa ett intervall upp till 200 meter där samtliga anslutningar får samma högsta skäligen anslutningsavgift genom att beräkna en genomsnittlig kostnad. Anslutningar under 200 meter kan ofta utföras på ett enkelt sätt med enbart en ny lågspänningsledning och skillnaden i kostnad mellan anslutning av olika anläggningar är relativt liten. Gränsen har valts med utgångspunkt i det material som SCB samlat in och som visar att en stor andel anslutningar förekommer mellan 0–200 meter. En sådan schablonisering innebär en förutsägbar och enkel handläggning av prövningsärenden som totalt sett ger nätkoncessionshavaren ersättning för utförda anslutningar samtidigt som kundernas intresse av låga och stabila avgifter tillgodoses.

För att avgöra vilken ledningslängd avgiften ska prövas mot i varje enskilt fall är det lämpligt att utgå från fågelvägsavståndet mellan den anslutande anläggningen och anslutningspunkten i befintligt nät. Att avståndet kan fastställas på detta sätt framgår också av rättspraxis på området.¹¹ I det material som SCB på uppdrag av Ei har samlat in finns inte fågelvägsavståndet till närmaste anslutningspunkt på befintligt nät angivet.

I de 189 ineliggande ärenden som Ei sammanställde 2008 fanns dock både fågelvägsavståndet och faktiskt avstånd till närmaste anslutningspunkt på befintligt nät angivet. Ei tog utifrån dessa uppgifter fram en faktor som visar ett genomsnittligt förhållande mellan en anslutnings faktiska avstånd och en anslutnings avstånd mätt fågelvägen. Ei:s beräkningar visar att denna faktor uppgår till 0,815. För att beräkna fågelvägsavståndet multiplicerar man alltså det faktiska avståndet med 0,815.

Det 95-procentiga konfidensintervallet för det medelvärde Ei räknat fram är $0,815 \pm 0,017$ vilket innebär att medelvärdet för samtliga anslutningsledningar i

¹¹ Se exempelvis Kammarrätten i Stockholm mål nr 3414-07 och 1275-07

Sverige avseende fågelvägsavstånd i förhållande till faktiskt avstånd med 95 procents säkerhet är 0,815 med en felmarginal på 1,7 cm vilket Ei anser är tillräckligt säkert för att använda i sin bedömning.

Utifrån SCB:s insamlade material, och efter beräkning av fågelvägsavståndet enligt metoden ovan, har Ei beräknat en genomsnittlig högsta skäliga anslutningsavgift inom fågelvägsavståndet 0–200 meter. Denna avgift uppgick till 22 130 kronor exklusive moms och avrundades till 22 100 kr. Denna avgift uppdateras årligen.

2.3 Schablonmetod för avstånd 200–600 meter

För anslutningar med ett avstånd längre än 200 meter till anslutningspunkten på befintligt nät har Ei tagit fram en schabloniserad meteravgift upp till 600 meter. Vid beräkningen utgår Ei alltså ifrån avgiften inom intervallet 0–200 meter och för varje meter utöver 200 meter tillkommer en meteravgift.

Motivet till meteravgiften är bland annat att skillnaden i kostnad för en anslutning på 200 meter jämfört med en på 600 meter är för stor för att motivera en schabloniserad genomsnittlig kostnad för samtliga anslutningar inom intervallet 200–600 meter. Ett sådant tillvägagångssätt skulle, till skillnad från anslutningarna mellan 0–200 meter, innebära att endast de anslutningar belägna i mitten av intervallet får en kostnadsnära avgift. För att uppnå största möjliga kostnadsriktighet med schablonen, och för att undvika omotiverade avgiftsskillnader, har Ei tagit fram en schabloniserad meteravgift efter 200 meter. Avgifterna beräknas även här med grund i de uppgifter som tagits fram av SCB och som beskrivs i avsnittet 2.1.

Utgångspunkten för anslutningsavgifter över 200 meter är avgiften för intervallet 0–200 meter, dvs. 22 100 kronor. För varje meter utöver 200 meter tillkommer en meteravgift. Meteravgiften har beräknats genom att i underlaget från SCB först ta bort den summa som avser anslutningar mellan 0–200 meter. Den summa som blir kvar har sedan delats med samtliga kvarvarande anslutningars summerade fågelvägsavstånd. Fågelvägsavståndet har beräknats på samma sätt som för intervallet 0–200 meter. Meteravgiften för Ei:s beräkning av högsta skäliga anslutningsavgift för anslutningar mellan 200–600 meter uppgick till 189 kronor/meter. Denna avgift uppdateras årligen.

3 Schablon för prövning av anslutningsavgifter 600–1 800 meter

Det statistiska underlaget från SCB:s undersökning, som ligger till grund för avgifterna mellan 0–200 meter och 200–600 meter är inte tillräckligt stort för att det ska gå att beräkna en statistiskt säkerställd schabloniserad avgift på avstånd över 600 meter. Kammarrätten i Stockholm har tidigare funnit att kostnads katalogen EBR kan användas som utgångspunkt vid bedömning av skälig anslutningsavgift.¹² Ei har därför funnit det lämpligt att basera den schabloniserade avgiften för längre avstånd på EBR-katalogen. I syfte att åstadkomma en enkel och kundvänlig men samtidigt kostnadsriktig metod har Ei tagit fram en meterbaserad högsta skäliga avgift för avstånd 600–1 800 meter.

Anslutningsavgifterna inom 600–1 200 meter utgår ifrån anslutningsavgiften för 600 meter och därefter tillkommer en meteravgift för ledningssträckningen som överstiger 600 meter. Anslutningsavgiften inom 1 200–1 800 meter utgår från anslutningsavgiften för 1 200 meter och därefter tillkommer en meteravgift för ledningssträckningen som överstiger 1 200 meter. Det är alltså alltid den högsta skäliga anslutningsavgiften i föregående intervall som används som en grundavgift. Den högsta avgiften i föregående intervall kompletteras med en meteravgift för resterande ledningslängd. Ei tar hänsyn till kostnadsdelning i varje enskilt fall. Grundavgiften och meteravgiften uppdateras årligen. De värden som anges i kapitlet är de aktuella värden som tillämpas från och med den 1 januari året efter att de nya värdena i EBR publicerats. För historiska värden, se kapitel 5.

3.1 Schablonmetod för avstånd 600–1 200 meter

Utgångspunkten för anslutningar inom detta avstånd är avgiften för 600 meter. För år 2024 är den avgiften 176 800 kronor om inga andra anläggningar är aktuella för den nya ledningen. För varje meter utöver 600 meter tillkommer en meteravgift.

Meteravgiften har beräknats till 810 kronor exklusive moms för år 2024, se beräkning i tabell 1 nedan. I meteravgiften ingår både en schabloniserad kostnad för utbyggnad av högspänningsledning och transformatorstation.

¹² Se bl.a. dom den 21 mars 2007 i mål nr 4686-05

3.1.1 Beräkningsunderlag

Den meterbaserade avgiften från 600 till 1 200 meter utgår från EBR-katalogen. Utifrån denna används kostnadsposter som är förenade med utbyggnad av högspänningsledning och transformatorstation, se tabell 1.

För en schabloniserad avgift som innefattar högspänningsledning och transformatorstation utgör den så kallade planeringskatalogen, P1, utgångspunkt för schablonisering. Planeringskatalogen P1 är uppbyggd så att samtliga kostnadsdelar som normalt behövs för att bygga en viss typ av anläggning är inräknade i ett normvärde. I standardkostnaden för kabel enligt planeringskatalog P1 ingår exempelvis kostnader för schaktning. Ei har vid beräkningen av schablonavgiften i denna version av metoden utgått ifrån EBR-katalogen 2023. Kostnaden för nätstation och transformator fördelas inom intervallet 600-1 200 meter, dvs. på 600 meter.

Tabell 1

EBR 2023	EBR	Enhet	Kostnad
Högspänningsledning	G14622	Km	474 863
		Per meter	475 kr
Nätstation	G15227	st	124 403
Transformator	G15924	st	76 701
		<i>Summa att fördela på 600 meter</i>	<i>201 104</i>
		Nätstation och transformator per meter	335 kr
		Summa nätstation och högspänningsledning per meter	810 kr

3.2 Schablonmetod för avstånd 1 200–1 800 meter

I syfte att åstadkomma en enkel, förutsägbar och kostnadsriktig metod använder Ei en meterbaserad avgift som grund för beräkning av skälig anslutningsavgift även för avstånd 1 200–1 800 meter. Beräkningsmetoden är därmed densamma som för anslutningar med ett avstånd på 600–1 200 meter.

Utgångspunkten för anslutningar inom detta avstånd är avgiften för 1 200 meter. För år 2024 är den avgiften 662 800 kronor om inga andra anläggningar är aktuella för den nya ledningen. För varje meter utöver 1 200 meter tillkommer en meteravgift. Meteravgiften har beräknats till 475 kronor per meter, se posten högspänningsledning i tabell 1 ovan. Meteravgiften består av en schabloniserad kostnad för utbyggnad av högspänningsledning.

3.2.1 Beräkningsunderlag

Ei har, liksom för anslutningar mellan 600 och 1 200 meter, konstaterat att det statistiska underlaget från SCB:s undersökning inte är tillräckligt stort för att utifrån det materialet kunna beräkna en schabloniserad avgift på längre avstånd. Ei har därför utgått från samma underlag som för 600–1 200 meter, det vill säga kostnadsposter ur EBR-katalogen för att beräkna en meteravgift. I denna beräkning ingår kostnadsposter för utbyggnad av högspänningsledning men däremot inte kostnadsposter för transformatorstation. Anledningen till detta är att elnätsföretagen redan fått kostnadstäckning för byggnation av en ny nätstation och ny transformator för anslutningar inom ramen för sträckan 600–1 200 meter.

4 Delningsprinciper

Vid en nyanslutning av en anläggning kan det inträffa att en del av åtgärderna är till nytta för fler än den aktuella anläggningen. Detta sker exempelvis när andra potentiella kunder får en kortare sträcka att ansluta som en följd av den aktuella utbyggnaden eller när nätföretaget förstärker nätet genom att byta ut en befintlig ledning eller bygga en ny parallell ledning. Kostnader för förnyelse av det befintliga elnätet ska inte ingå i anslutningsavgiften utan enbart kostnader som är specifika för den nya anslutningen. Vid en anslutning i områden där det finns flera fastigheter som inte är anslutna till elnätet har Regeringsrätten slagit fast¹³ att det är rimligt att anta att omkringliggande fastigheter på sikt kommer att vilja ansluta sig till elnätet och att en fördelning av avgiften därför ska ske i förtid.

Samtliga anslutningar upp till 200 meter från anslutningspunkt i befintligt nät omfattas av grundavgiften. Denna avgift utgörs av den genomsnittliga kostnaden för alla anslutningar inom detta avstånd och ska därför inte delas.

Utgångspunkten i metoden från 200 till 1 800 meter är odelade värden. Det vill säga att värdena som anges över 200 meter gäller under förutsättning att inga andra kunder bedöms tillkomma till utbyggnaden av elnätet inom en överskådlig tid. Om det är rimligt att anta att fler kunder kan tillkomma längs sträckningen ska kostnaden för den sträcka som överstiger 200 meter delas med antalet tillkommande kunder. Kostnaderna ska endast delas för den sträcka som tillkommande kunder utnyttjar av utbyggnaden.

Ei bedömer varje ny anslutning som en ny situation. Det innebär till exempel att kunder som tillkommer efter att utbyggnaden skett, vid en prövning av anslutningsavgiften, inte behöver bära kostnader från en tidigare utbyggnad. Detta även om utbyggnaden ursprungligen delades med hänsyn till eventuellt tillkommande kunder.

¹³ RÅ 2008 not 115 samt RÅ 2008 ref 32

5 Indexering – uppdatering av skäligen avgifter

Mellan varje år varierar värdet på handelsvaror och så även för de delar som ingår i anslutningar. Detta gäller även de komponenter som ingår i anslutningar och Ei behöver därför en metod för att hantera dessa värdeförändringar över tid.

För att visa värdeförändringar över tid används olika index. Det mest använda indexet är KPI (konsumentprisindex) vilket visar hur konsumentpriserna i genomsnitt utvecklas för hela den privata konsumtionen i Sverige.¹⁴ Utöver detta finns många andra index som speglar utvecklingen av kostnader för specifika branscher.

Ett sådant index är EBR-index. EBR-katalogen är ett kalkylverktyg för elnätsbranschen. Den är baserad på företagens egna kostnader för olika moment i deras verksamhet. EBR är ett etablerat verktyg inom branschen och den ligger även till grund för den rättspraxis som råder vid individuella skälighetsbedömningar¹⁵. EBR index tas fram utifrån den generella kostnadsutvecklingen av de olika kostnadsmomenten som ingår i EBR-katalogen.

Ei bedömer därför att EBR-index är det mest lämpade att använda för att uppdatera metoden för prövning av anslutningsavgifter. Indexet bör spegla den faktiska kostnadsutvecklingen av anslutningar på ett bra sätt. Dels är de kostnader som återfinns i den ursprungliga statistiken av sådan karaktär att de bör utgöra ett genomsnitt av kostnadsmomenten i EBR-katalogen, dels utgörs schablonmetoden på längre avstånd av koder i EBR-katalogen. Det finns också en koppling till den individuella prövning som görs av ärenden som inte omfattas av schablonmetoden då dessa avgörs med stöd av EBR-katalogen.

5.1 Skäligen avgifter 2024 och historiska värden

För att uppdatera ett värde med index multipliceras det värde som ska omräknas med indexvärdet för det nya året och divideras sedan med indexvärdet för ursprungsåret.

De ursprungliga värdena i metoden medgav en grundavgift upp till 200 meter om 22 100 kronor samt en meteravgift från 200–600 meter om 189 kronor per meter. Beloppen är baserade på 2007 års prisläge. För år 2023 har ett nytt index för EBR

¹⁴ www.scb.se

¹⁵ Se kapitel 6, Metod för avstånd över 1 800 meter

tagits fram där basåret är 2013 i stället för 2000 som var det tidigare indexets basår. Av denna anledning måste Ei byta ursprungsår då 2007 inte omfattas av det nya indexet. Ei kommer därför använda 2022 som nytt ursprungsår vid uppdatering av de schablonvärden som indexerats. Indexvärdet på EBR-index år 2022 var 149 och motsvarande indexvärde för år 2023 var 167. Detta ger en ny grundavgift upp till 200 meter om 39 928 kronor vilket avrundas till 40 000 kronor. Meteravgiften inom intervallet 200–600 meter blir 342kronor i avrundat värde.

Tabell 2 Omräkning till 2023 års värden

	Ursprungligt värde	Beräkning	Nytt värde	Avrundat värde
Grundavgift 0–200 meter	35 624 kronor	$35\,624 \times 167 / 149$	39 927,57	40 000 kronor
200–600 meter	305 kr/meter	$305 \times 167 / 149$	341,85	342kr/meter

Tabell 3 Förändringar i metoden över tid

År	Grundavgift	Meteravgift 200–600 meter	Meteravgift 600–1 200 meter	Meteravgift 1 200–1 800 meter
Ursprungligt värde	22 100 kronor	189 kronor	404 kronor	240 kronor
2019 ¹⁶	28 200 kronor	241 kronor	519 kronor	316 kronor
2020	29 000 kronor	248 kronor	542 kronor	329 kronor
2021	30 000 kronor	257 kronor	594 kronor	372 kronor
2022	30 500 kronor	262 kronor	640 kronor	389 kronor
2023	35 500 kronor	305 kronor	727 kronor	421 kronor
2024	40 000 kronor	342 kronor	810 kronor	475 kronor

¹⁶ För år 2019 tillämpades nya värden för offerter skrivna 1 april eller senare.

6 Metod för avstånd över 1 800 meter

Ei begränsar tillämpningen av en schablonmetod till att gälla upp till 1 800 meter. För längre avstånd är det inte lämpligt att tillämpa en allmängiltig delning av kostnaderna när anslutningsavgiften beräknas. Det skulle innebära att dessa anslutningar stöds av kundkollektivet. Detta innebär att Ei kommer att göra en enskild bedömning utan schablonisering i dessa ärenden med beaktande av bland annat förtida delning. Den individuella bedömningen för anslutningar över 1 800 meter kommer dock att utgå från att en avgift om 947 800 kronor, vilket är det belopp Ei anser är skäligt vid 1 800 meter, alltid är skälig för dessa anslutningar. Detta under förutsättning att inga andra kunder kan förväntas ansluta till samma utbyggnad.

